

Zelfstudiepakket

Palliatieve zorg bij Zelfeuthanasie

Naam:

Datum:

1. Inleiding

Dit zelfstudiepakket over palliatieve zorg bij zelfeuthanasie is voor verzorgenden, helpenden en andere zorgprofessionals. Het stelt je in staat je zelfstandig te scholen over dit onderwerp, zodat je in de praktijk goed beslagen ten ijs komt wanneer een cliënt met een hulpvraag om palliatieve verzorging bij jou of jouw team komt.

2. Studiemateriaal

- Website: www.nzco.nl/zelfstudie
- Artikelen: deze zijn terug te vinden via de links in dit document.
- Uitzendingen: via links te bekijken.
- Extra naslagwerken

3 . Werkmethode

Met behulp van dit pakket lees je diverse artikelen en kies je enkele uitzendingen over het onderwerp zelfeuthanasie. In deze bundel staan opdrachten omschreven die je na het lezen en bekijken van de stof kunt beantwoorden.

Je kan dit zelfstandig doen en de stof gebruiken om met je team te behandelen tijdens een teamoverleg en klinische les.

4. Doelstellingen

De doelstellingen van dit zelfstudiepakket zijn:

- Kennis opdoen over het onderwerp zelfeuthanasie en gerelateerde begrippen.
- Inzicht krijgen in de problematiek van zelfeuthanasie voor cliënten.
- Inzicht krijgen in de problematiek waartegen verzorgenden aan kunnen lopen.
- Reflecteren op het onderwerp om zelf tot een gefundeerde mening te kunnen komen.
- Stimuleren om teams over dit onderwerp te laten discussiëren.

5. Instructies en opdrachten

Opdracht 1.

Beantwoord eerst de volgende twee vragen voor jezelf:

1. Wat weet je al over het onderwerp zelfeuthanasie?

2. Wat is je mening over zelfeuthanasie?

Opdracht 2.

Lees nu het artikel: Sterven in overleg: www.nzco.nl/downloads

Lees ook het artikel: Voltooid leven?: http://www.pcob.nl/?p=nieuws_bk&news_id=1297

Opdracht 3.

Wat heb je geleerd van de artikelen? Is je mening veranderd door de artikelen?

Opdracht 4.

Kies uit de volgende uitzendingen er twee en bekijk die:

- Uitzending van 8 februari 2010: <http://www.netwerk.tv/uitzending/2010-02-08/klaar-met-leven-de-zelf-geregisseerde-dood>
- Andere uitzendingen van 8 februari 2010 over zelfeuthanasie: [Schepper & Co.](#) [Lunch](#), [Casa Luna](#).
- Uitzending van 19 november 2008: <http://www.netwerk.tv/uitzending/2008-11-19/mag-ik-alsjeblieft-dood>
- Uitzending van 29 mei 2008: Mag ik dood (psychiatrisch lijden) <http://www.netwerk.tv/uitzending/2008-05-29/mag-ik-dood>
- Uitzending van 9 mei 2007: Het schemergebied tussen euthanasie en zelfdoding: <http://www.netwerk.tv/node/1316>

Opdracht 5.

Beantwoorde de volgende vragen en controleer de eerste twee in artikel *Sterven in overleg*.

Geef het verschil aan tussen zelfmoord en zelfeuthanasie.

Wat is palliatieve sedatie?

Ben je als zorgprofessional verplicht om te helpen bij zelfeuthanasie? Licht je antwoord toe.

Opdracht 6.

Lees de casus en beantwoord de vragen.

Casus 1:

Een man van boven de 80 heeft een chronische afwijking aan de alvleesklier. Hij heeft sondevoeding nodig, krijgt later ook suikerziekte en is erg vermoeid. Hij geeft aan zo niet verder te willen leven.

Wat vind jij hiervan? Wanneer een klant van jou dit tegen jou zegt, wat doe je dan?

Casus 2:

Een vrouw van 84 jaar heeft last van ernstige botontkalking. Ze heeft veel pijn, maar gaat niet dood. Haar dochter, haar enige steun en toeverlaat, is pas overleden. Zij geeft aan dat het zo wel genoeg is geweest en wil dood.

Wat vind jij hiervan? Wanneer een klant van jou deze wens uit, wat doe je dan?

Wat kun je doen om het onderwerp (aan de hand van de casussen?) bij jou in de instelling te bespreken?

6. Bronnen van informatie en ter verdieping

Sites:

- Nationaal Zorg College: www.nzco.nl, voor training in gespreksvoering over zelfeuthanasie
- Stichting de Einder: www.deeinder.nl
- Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde (NVVE): www.nvve.nl

Meer lezen:

Boek: **Uitweg, een waardig levenseinde in eigen hand.**
Boudewijn Chabot in samenwerking met Stella Braam,
28 maart 2010, Nijgh & van Ditmar, isbn 9789038893143

Over het boek:

Euthanasie geeft een arts pas als voldaan is aan de wettelijke eisen en zijn persoonlijk geweten. Bij 'zelfeuthanasie' ligt de regie over een waardig sterfbed bij de persoon zelf. Dat lijkt onmogelijk, maar hoeft het niet te zijn. Dit boek beschrijft twee manieren: de ene is om de juiste hoeveelheid van een dodelijk medicijn te verzamelen en — als het niet anders kan — die in te nemen. De andere is bewust versterven: stoppen met eten en drinken. 'Bewust versterven' staat als gruwelijk te boek. Weinig mensen weten dat je honger en dorst met hulp van verzachtende zorg kunt verlichten. Daarbij is de hulp van dierbaren onmisbaar. Ernstig zieke of oudere mensen die niet willen 'versterven', kunnen in dit boek lezen hoe zij hun eigen 'pil van Drion' kunnen samenstellen. Boudewijn Chabot en Stella Braam hopen bij te dragen aan de emancipatie van de burger, die door ziekte of ouderdom de dood in de ogen kijkt: 'Als het levenseinde in zicht komt is het machtsverschil tussen arts en patiënt erg groot.' *De uitgever en de schrijver van dit boek willen op geen enkele wijze een impulsieve, eenzame en verminkende zelfdoding bevorderen. Er is hen geen onderzoek bekend waaruit blijkt dat de informatie die hier wordt geboden de drempel voor suicide verlaagt. De uitgever en schrijver van dit boek zijn niet aansprakelijk op welke wijze dan ook, voor de gevolgen die de interpretatie door de lezer van dit boek op de lezer zelf dan wel op derden zouden kunnen hebben. De uitgever en de schrijver van dit boek beogen op geen enkele wijze lezers, onder wie patiënten, artsen, hulpverleners en vertrouwenspersonen, ertoe te bewegen buiten de grenzen van geldende wet- en regelgeving te treden.'*

Boek: **Zelf over het levenseinde beschikken. De praktijk bekeken.**

Ton Vink

Damon, 2008; 2e dr. 2009

Isbn 9789055739172

Opzet van deze publicatie is om op toegankelijke wijze inzicht te verschaffen in de praktijk van het zelf beschikken over het levenseinde. Daartoe zijn een aantal voorbeelden uit die praktijk bijeengebracht.

Euthanasie is een kwestie waarbij de doorslaggevende stem die van de arts is. Daarmee is meteen boven water wat er in die praktijk ten principale mis is (zelfs al gaat het niet altijd mis): de ondergeschikte positie van de zelfbeschikking van de persoon wiens leven en levenseinde het betreft. Dat is namelijk niet de arts.

De vraag die de hoofdpersonen in dit nieuwe boek zich op enig moment stellen, ieder op eigen wijze, zou je een typisch stoïcijnse vraag kunnen noemen: "Wat te doen wanneer naar eigen overtuiging het beëindigen van het leven redelijker lijkt dan het voortzetten ervan? Zich verzetten tegen de loop der dingen? Alles uit de kast halen om in leven te blijven? Of erkennen dat, na het moment van komen, nu het moment van gaan is aangebroken?"

Gegeven het verbod op hulp bij zelfdoding (art. 294 Sr) besteedt het boek ook kort aandacht aan de juridische valkuilen die hier momenteel liggen.

Aan de hand van negentien voorbeelden wordt, voor het eerst van nabij, inzicht verschaft in de praktijk van de zelfbeschikking rondom het eigen levenseinde. In enkele gevallen komen ook de hoofdpersoon en zijn of haar naasten daarbij aan het woord.